

Medewerkers van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) meten en registreren de lengte en gewicht van leerlingen op basisscholen en in het voortgezet onderwijs in Drenthe. Met deze gegevens wordt in deze factsheet de ontwikkeling van het gewicht van jeugdigen in de gemeente Emmen over de afgelopen vijf schooljaren beschreven.

Hoe ontwikkelt het gewicht zich in de tijd?

Met deze factsheet wordt een antwoord gegeven op deze vraag met gegevens uit het elektronisch kinddossier KD+ voor leerlingen uit groep 2 en 7 van het basisonderwijs en leerlingen uit klas 2 van het voortgezet onderwijs over de vijf afgelopen schooljaren (2011-2012, 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016).

Om zicht te krijgen op de ontwikkeling van het gewicht van jeugdigen wordt gebruik gemaakt van de Body Mass Index (BMI)¹.

Vanuit de berekeningen van BMI en het hanteren van afkapwaarden naar geslacht en leeftijd worden de jeugdigen in de categorieën ondergewicht (inclusief ernstig ondergewicht), normaal gewicht, matig overgewicht en obesitas ingedeeld².

Een schooljaar wordt steeds vergeleken met 2011-2012 (eerste meet-jaar) en de betreffende gewichtsklasse wordt steeds vergeleken met normaal gewicht.

Als er in het onderzochte schooljaar een significante toe- of afname is van de betreffende gewichtsklasse t.o.v. het referentiejaar 2011-2012 dan wordt dit vermeld bij de grafiek. Significants wil zeggen dat de toe- of afname niet op toeval berust en dat er sprake is van een verandering.

¹ De BMI wordt berekend door het lichaamsgewicht in kilo's te delen door het kwadraat van de lichaamslengte in meters.

² Afkapwaarden voor overgewicht en obesitas: internationale standaard (Cole TJ, Bellizzi MC, Flegal KM, Dietz WH. Establishing a standard definition for child overweight and obesity worldwide: International survey. BMJ. 2000;320(7244):1240-1243).

Afkapwaarden voor ondergewicht: de landelijke standaard (van Buuren S. Body-mass index cut-off values for underweight in dutch children. Ned Tijdschr Geneeskd. 2004;148(40):1967-1972).

Emmen en Drenthe

		Emmen			Drenthe		
		Ondergewicht	Matig overgewicht	Obesitas	Ondergewicht	Matig overgewicht	Obesitas
		%	%	%	%	%	%
groep 2	2011-2012	5,0%	11,6%	4,6%	5,4%	11,6%	3,5%
	2012-2013	8,1%	11,6%	3,6%	5,7%	12,1%	2,9%
	2013-2014	7,1%	10,6%	4,1%	7,1%	11,3%	2,9%
	2014-2015	8,5%	12,2%	3,1%	6,5%	11,2%	2,7%
	2015-2016	7,3%	10,4%	2,8%	6,9%	9,8%	2,1%
groep 7	2011-2012	6,1%	15,6%	5,2%	5,4%	15,7%	3,2%
	2012-2013	5,2%	18,1%	3,4%	5,5%	15,2%	2,6%
	2013-2014	7,9%	20,0%	3,1%	6,1%	15,3%	2,8%
	2014-2015	7,0%	16,0%	3,5%	6,1%	14,1%	2,3%
	2015-2016	7,4%	18,0%	3,6%	6,1%	15,4%	2,5%
klas 2	2011-2012	7,3%	18,2%	4,9%	6,7%	14,3%	3,5%
	2012-2013	6,2%	16,4%	4,7%	6,7%	15,4%	3,2%
	2013-2014	8,0%	15,6%	3,7%	7,4%	15,1%	2,6%
	2014-2015	8,1%	13,8%	4,3%	7,3%	14,1%	3,4%
	2015-2016	7,0%	18,1%	4,3%	6,9%	14,6%	3,4%

Is er sprake van een significante verandering t.o.v. 2011-2012?

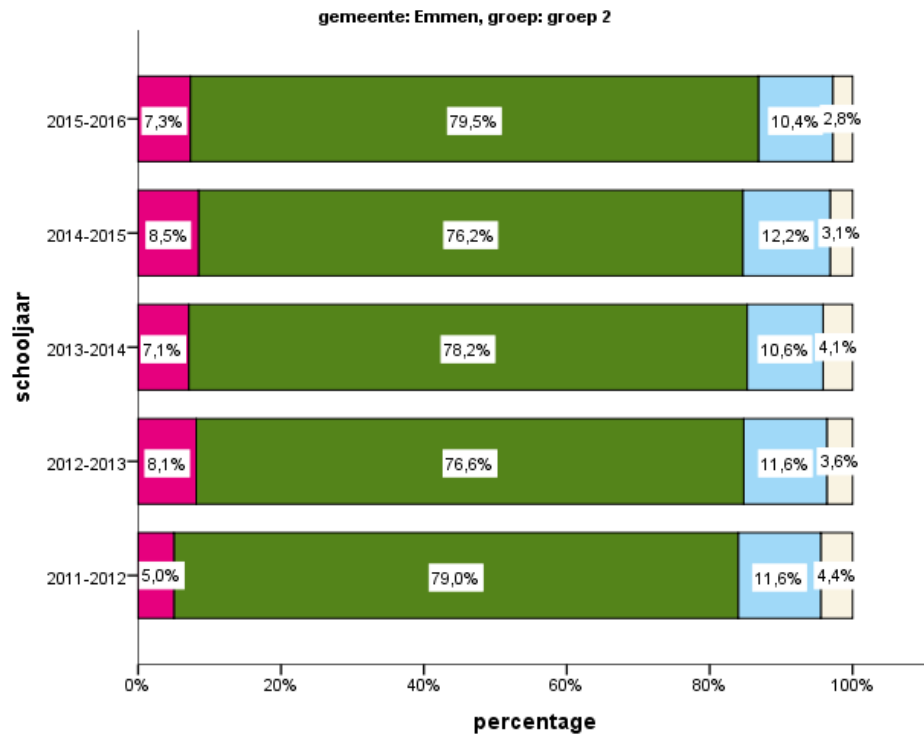
Geen verandering

Toename

Afname

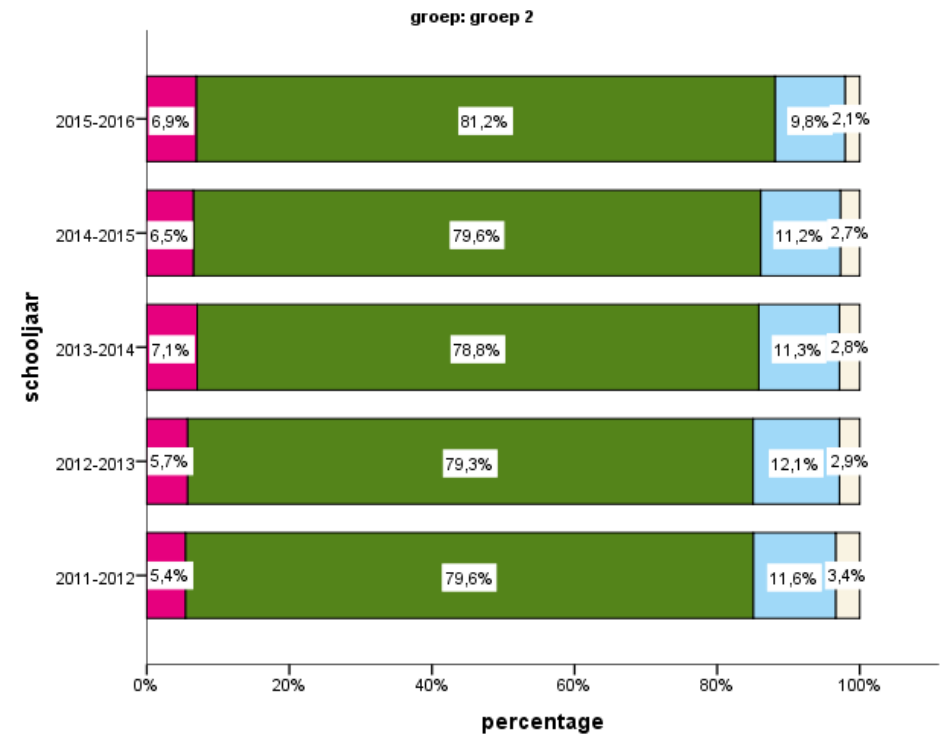
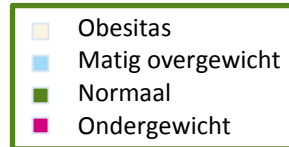

Het percentage kinderen per gewichtsklasse in groep 2 van het basisonderwijs, gemeente en provincie

Figuur 1. Groep 2 gemeente
Wel significante veranderingen

In vergelijking met het schooljaar 2011-2012 is zowel in 2012-2013 als in 2014-2015 een significante toename van ondergewicht voor de leerlingen van groep 2 van het basisonderwijs.

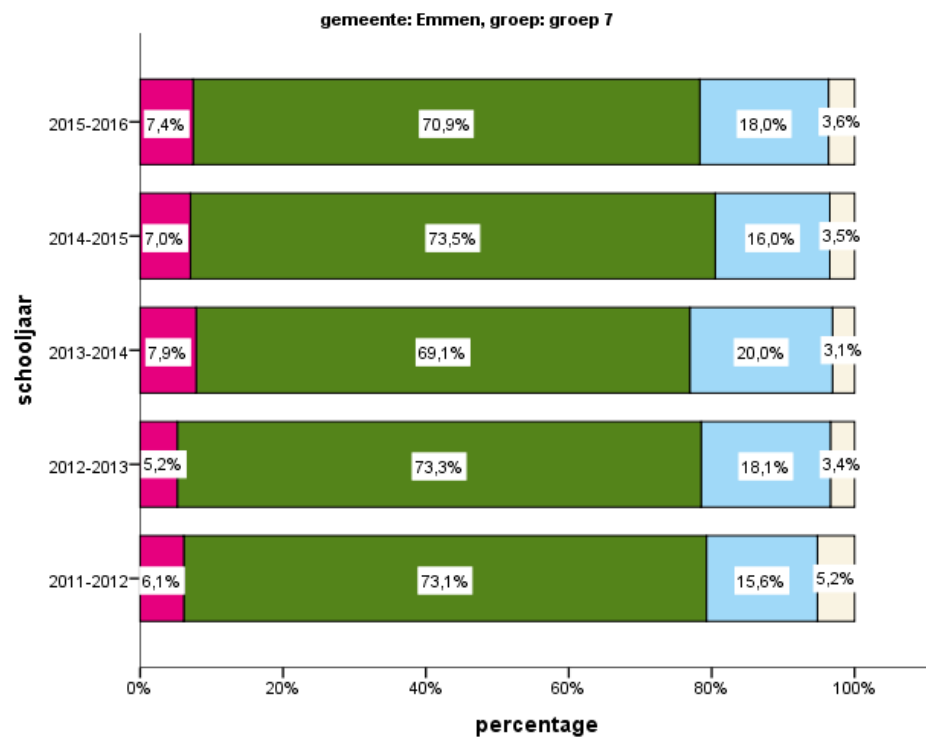

Figuur 2. Groep 2 provincie

Wel significante veranderingen

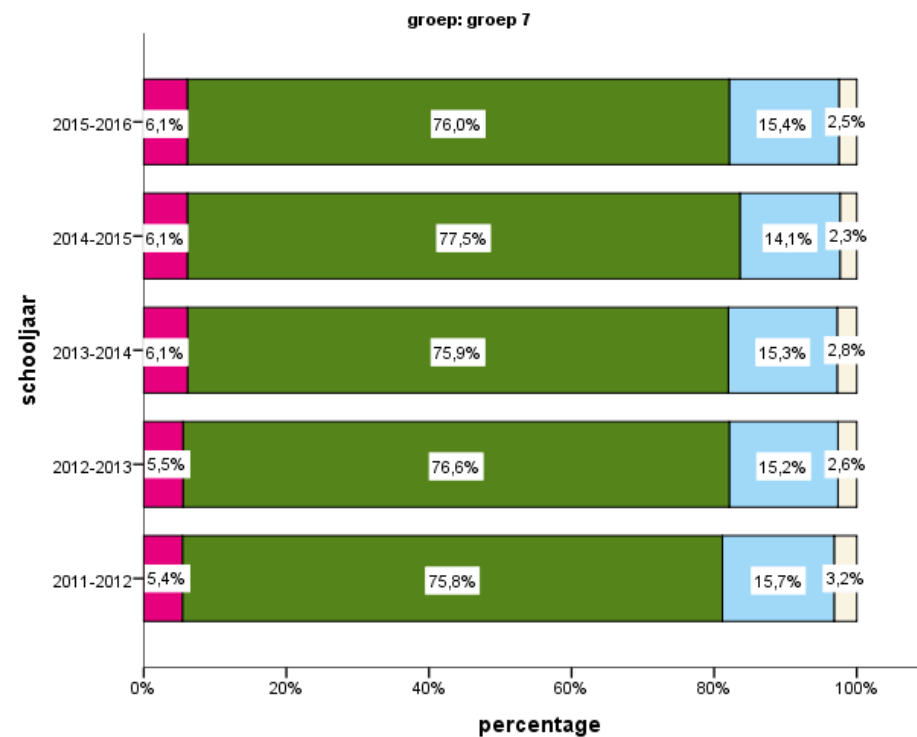
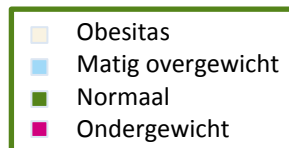
In vergelijking met 2011-2012 is in 2013-2014, 2014-2015 en in 2015-2016 een toename van ondergewicht gemeten bij leerlingen van groep 2 van het basisonderwijs. In het meest recente schooljaar is een afname van zowel matig overgewicht als obesitas gemeten.

Het percentage kinderen per gewichtsklasse in groep 7 van het basisonderwijs, gemeente en provincie

Figuur 3. Groep 7 gemeente
Wel significante veranderingen

In vergelijking met het schooljaar 2011-2012 is een toename van matig overgewicht gemeten voor de leerlingen van groep 7 van het basisonderwijs in het schooljaar 2013-2014.

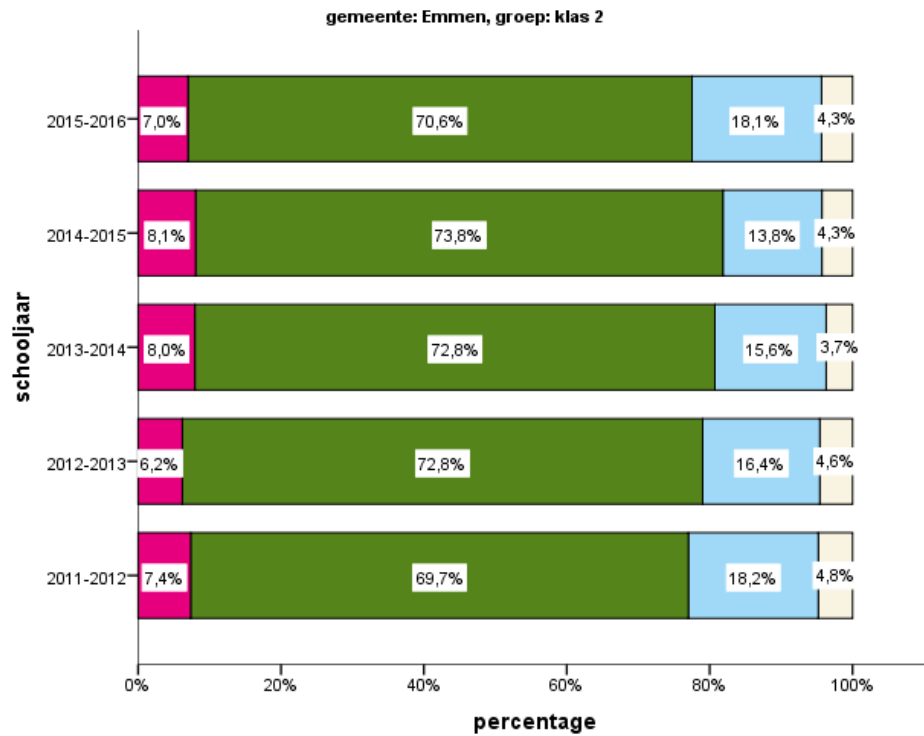

Figuur 4. Groep 7 provincie

Wel significante veranderingen

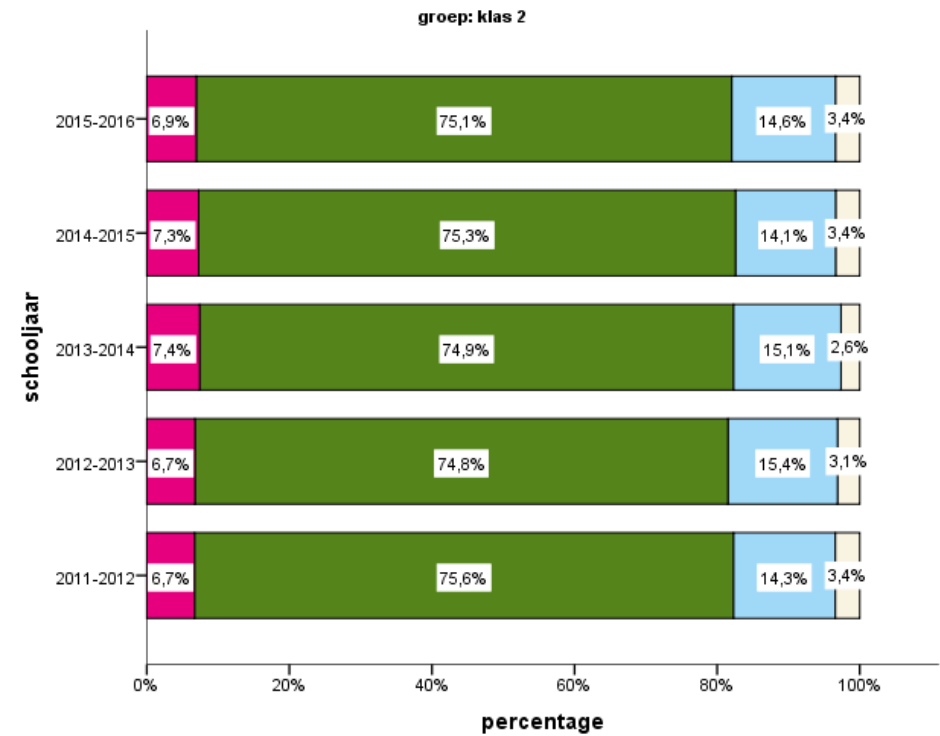
Bij de leerlingen van groep 7 van het basisonderwijs is in vergelijking met het schooljaar 2011-2012 in 2014-2015 een afname van matig overgewicht gemeten en een afname van obesitas.

Het percentage kinderen per gewichtsklasse in klas 2 van het voortgezet onderwijs, gemeente en provincie

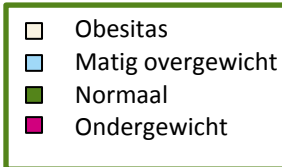
Figuur 5. Klas 2 gemeente
Wel significante veranderingen

In vergelijking met het schooljaar 2011-2012 is een significante afname van matig overgewicht in het schooljaar 2014-2015 bij leerlingen van klas 2 van het voortgezet onderwijs gemeten.

Figuur 6. Klas 2 provincie
Wel significante veranderingen

In vergelijking met het schooljaar 2011-2012 is er een significante afname van obesitas gemeten in het schooljaar 2013-2014, deze beweging zet zich niet door naar de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016.

Wat 'zeggen' deze uitkomsten?

De medewerkers van Jeugdgezondheidszorg volgen per jeugdige de ontwikkeling van de BMI en kijken naar het algehele (klinische) beeld. Op grond hiervan wordt op maat geadviseerd. De trendanalyse laat een beeld zien van het verloop van de BMI bij groepen kinderen en jongeren. Voor medewerkers en anderen die in uw gemeente bij het CJG – op welke wijze dan ook georganiseerd- zijn betrokken, vormt de BMI in combinatie met leefstijl en gedrag, belangrijke informatie. In preventie en behandelprogramma's (interventies in Positief Opvoeden Drenthe, aanpak 'gezonde leefstijl', voorheen 'overbruggingsprogramma') wordt aan gezinnen en per kind ondersteuning geboden. In JOGG, themaweken en campagnes in het onderwijs en via de Gezonde School wordt aandacht besteed aan gezond gedrag van kinderen en jongeren.

De cijfers laten de volgende ontwikkelingen zien. In Drenthe is in groep 2 van het basisonderwijs een toename van ondergewicht te zien, in groep 7 een afname van overgewicht. In het voortgezet onderwijs, klas 2 is er geen eenduidige verandering gemeten.

Net als in Drenthe is in de gemeente Emmen in groep 2 van het basisonderwijs ondergewicht toegenomen. In groep 7 was er een (tijdelijke) toename van matig overgewicht. In de gemeente Emmen is bovendien in klas 2 van het voortgezet onderwijs matig overgewicht afgenomen in schooljaar 2014-2015.

Om de trends in ondergewicht te kunnen duiden gaan we aanvullende analyses uitvoeren: we kijken daarbij naar het onderscheid tussen matig en ernstig ondergewicht en naar trends bij jongens en meisjes.

Colofon

Deze factsheet is een uitgave van GGD Drenthe december 2016

Mien Ruysweg 1

9408 KA Assen

Postbus 144

9400 AC Assen

T (0592) 306 300

I www.ggddrenthe.nl

Meer weten ?

Wilt u als gemeente advies bij de verdere uitwerking van een integraal beleid gericht op gezond gewicht bij jeugdigen dan kunt u contact opnemen met Piet de Ruiter, adviseur gezondheidsbevordering: p.de.ruiter@ggddrenthe.nl, 0592-306300.

Voor vragen over provinciale cijfers of gemeentelijke cijfers kunt u contact opnemen met afdeling epidemiologie van GGD Drenthe: epidemiologie@ggddrenthe.nl.

Per gemeente is een ook rapportage gemaakt over de BMI gegevens van de jeugd. De resultaten zijn te lezen in het gemeentelijke rapport: BMI-gegevens van de jeugd in Emmen in de periode 2011-2016. GGD Drenthe, 2016.

De rapportages, alsmede andere publicaties van de GGD Drenthe, zijn te vinden op www.GezondheidsGegevensDrenthe.nl.

Interessante bronnen:

- Handreiking Gezonde Gemeente, Centrum voor Gezond Leven: <http://www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu: <http://www.nationaalkompas.nl/preventie> <http://www.volksgezondheidszorg.info>
- Rijksoverheid: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overgewicht>